

เด็กมีปัญหาภาษาไทยให้ครูแก้(ไข)...

DCID LIBRARY

0000015646

๗-495.91

๑-546 ๑

๓.1

เอกสารลำดับที่ 3

ชุดนวัตกรรมช่วยการเรียนรู้การสอน

กรมวิชาการ 2539

เด็กมีปัญหาภาษาไทยให้ครูแก้(ไข)...

เอกสารลำดับที่ 3
ชุดนวัตกรรมช่วยการเรียนรู้การสอน
กรมวิชาการ 2539

วันที่ ๘ ก.ค. ๒๕๔๕
เลขทะเบียน ๙. ๐๑๕๔๗ ค.๑
เลขเรียกหนังสือ ๙. ๔๙๕.๙๑

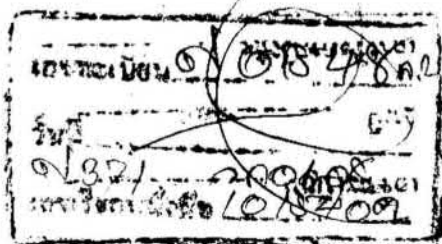
ก. ๕๔๖๑.

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 50,000 เล่ม

ลิขสิทธิ์เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้จัดพิมพ์ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 974-268-2453

คำปรารภ

ความมุ่งหมายสำคัญของการเรียนการสอน คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในขณะที่ยังเรียนแต่ละคนอาจมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน จึงมีความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะแสวงหาวิธีการเรียนการสอนที่จะช่วยสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนที่มีข้อจำกัดทางความสามารถได้เรียนรู้ทันผู้ที่มีความสามารถสูง และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ครบถ้วนทั่วถึงกันทุกคนในที่สุด

การจัดทำเอกสาร ขุดนวัตกรรมการช่วยการเรียนการสอนชุดนี้ วัตถุประสงค์สำคัญคือเพื่อให้แนวคิดเชิงหลักการ และเทคนิควิธีการเบื้องต้นสำหรับครูผู้สอนจะได้นำไปพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความพร้อมในสถานศึกษา ตรงกับความจำเป็นในการเรียนการสอน ลักษณะของผู้เรียนและสนองลักษณะเนื้อหาสาระความเป็นจริงของท้องถิ่น

กรมวิชาการพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการจัดทำเอกสารในลักษณะนี้จากผู้อ่านและผู้นำเอกสารนี้ไปใช้ทุกท่าน และหวังว่าทุกท่านจะช่วยกันส่งเสริมการพัฒนา

นวัตกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพการเรียนการสอน
อย่างกว้างขวางต่อไป

นาง อรุณ
(นางกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)
อธิบดีกรมวิชาการ

สารบัญ

	หน้า
คำปรารภ	
บอกเล่าเก้าสิบ	1
ใครเอ่ย...อาการน่าเป็นห่วง	3
อะไรเป็นสมุฏฐานของอาการนี้	9
จะแก้ไขกันอย่างไรดี	20
ไหน...ลองดูซิ	23
ดีขึ้นไหม?	25
ดีใจด้วยที่นักเรียนเก่งแล้ว	27
ปิดท้าย	28
เอกสารอ้างอิง	29

บอกเล่าเก้าสิบ

ทำไมจึงจัดทำเอกสารนี้ ?

เอกสารนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือเสริมการปฏิบัติงานของครูในการที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการค้น ในการเขียน ซึ่งเป็นปัญหาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมีมัธยมศึกษาตอนต้น

เอกสารเล่มนี้กล่าวถึงอะไรบ้าง ?

เอกสารเล่มนี้จะช่วยครูวางแผนช่วยเหลือนักเรียนเป็นขั้นเป็นตอนดังนี้

1. ขั้นระบุผู้มีปัญหา
2. ขั้นวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาและหาจุดที่จะพัฒนา
3. ขั้นพัฒนาแนวทางเพื่อวางแผนแก้ปัญหา
4. ขั้นลงมือปฏิบัติตามแผนการแก้ปัญหา
5. ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ
6. ขั้นสรุปผล

จะใช้เอกสารนี้อย่างไร ?

ศึกษาแนวคิด หลักการ และแนวปฏิบัติของแต่ละขั้นตอนก่อน

พัฒนาเครื่องมือ พัฒนาเทคนิควิธีการโดยอาศัยแนวปฏิบัติและแบบอย่างที่เสนอไว้เป็นแนวทาง

นำประสบการณ์และแนวคิดแนว
ปฏิบัติของครูมาผสมผสานพัฒนา
เทคนิควิธีการและเครื่องมือ
เพิ่มจากข้อเสนอแนะของเอกสารนี้

ควรดำเนินงานให้ครบ
ทุกขั้นตอน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนควรเป็นอย่างไร

- * ถือว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ครูออกแบบให้เหมาะสมกับนักเรียนผู้มีปัญหาเป็นรายบุคคล เหมือนแพทย์ที่มีแฟ้มประวัติคนไข้และบันทึกการบำบัดรักษาให้กับคนไข้เป็นรายบุคคล
- * แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ซึ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเพื่อช่วยผู้บกพร่องในการเรียนภาษาไทยนี้ ควรมีเท่ากับจำนวนนักเรียนที่มีข้อบกพร่อง
- * วัน เดือน ปีเริ่มต้น วัน เดือน ปีสิ้นสุดแผน จำนวนคาบที่ใช้ในแผนควรยืดหยุ่นไม่มีข้อจำกัดสำหรับผู้เรียนแต่ละคน
  - จะเริ่มในวันใดของภาคเรียนก็ได้ เมื่อครูพร้อมจะลงมือช่วยเหลือผู้เรียน
  - เมื่อเริ่มวางแผนควรปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้ครบถ้วน
  - จำนวนคาบ จำนวนวัน ที่จะใช้ในแต่ละขั้นตอนขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาความจำเป็น ไม่ควรจำกัดจำนวนคาบจำนวนวันที่จะใช้ในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้บรรลุความสำเร็จของความมุ่งหมายของแต่ละขั้นตอน

ใครเอ่ย. . .อาการน่าเป็นห่วง

1. ชั้นระบุผู้มีปัญหา

นักเรียนทุกคน ควรมีความสามารถในการเรียนภาษาไทย โดยเฉพาะ การอ่านและการเขียนได้ตรงกับความสามารถของ หลักสูตรภาษาไทยในแต่ละระดับชั้น

นักเรียนบางคน อาจมีข้อบกพร่องในทักษะภาษาไทยที่แสดงให้ครู ได้เห็นเป็นหลักฐานถึงลักษณะด้อยในการค้นในการ เขียนที่ล่าช้ากว่าผู้อื่น หรือต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น ตามหลักฐานระดับชั้นนี้

ถ้านักเรียนผู้มีข้อบกพร่องนี้ไม่ได้รับการช่วยเหลือแก้ไข ข้อบกพร่องนี้ จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาต่างๆ อย่างยิ่งเพราะทุกวิชาจำเป็นต้องใช้ภาษา เป็น เครื่องมือการเรียนรู้

ถ้านักเรียนได้รับการช่วยเหลือเหมาะสมทันเวลาที่ จะส่งผลให้ นักเรียนมีเครื่องมือการเรียนรู้ติดตัวไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพการ เรียนรู้ในวิชาต่างๆ ได้ดีขึ้น และเป็นความสามารถ ที่มีคุณประโยชน์ ต่อการดำรงชีวิตในสังคม

อาการของนักเรียนที่น่าจะมีปัญหาการเรียนภาษาไทย

อาการที่แสดงว่านักเรียนเริ่มมีหรือมีปัญหาในการเรียนภาษาไทย

- * ผลการประเมินที่ระบุในสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน (ป.01) ชี้บ่งว่าต้องแก้ไข

การตรวจสอบการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มทักษะภาษาไทย					
ที่	รายการจุดประสงค์การเรียนรู้	ผลการประเมิน			
		๑	๒	๓	๔
1	อ่านคำออกเสียงตามตัวสะกด	✓	✓	✓	✓
2	เขียนคำสะกดถูก	×	✓	✓	✓
3	รู้ความหมาย	×	×	✓	×
4	นำคำไปใช้ได้	×	×	×	×
รวมทุกข้อตามที่กำหนดไว้					

ความรู้ ความเข้าใจเรื่องตัวสะกดและเครื่องหมาย

๑. ไม่สามารถทำได้
๒. ทำได้บางส่วน
๓. ทำได้ดี
๔. ทำได้ดีมาก

๕. ไม่สามารถทำได้
๖. ทำได้บางส่วน
๗. ทำได้ดี
๘. ทำได้ดีมาก

- [illegible]

- * ผลการสอบประจำภาคได้ระดับไม่ถึง 2.00 ในวิชาภาษาไทย หรือได้คะแนนภาษาไทยต่ำกว่าร้อยละ 60
- * มีความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ในการวัดภาคปฏิบัติ เช่น ใช้เทคนิคการวัดภาคปฏิบัติในการเขียนคำ

วิธีตรวจสอบข้อบกพร่องภาษาไทยอย่างง่าย ๆ

แบบประเมินความสามารถในการเขียน	
จงขีดเส้นคำที่เขียนผิดและแก้ไขให้ถูกต้อง - นกกวกบินลงจิกขวกบัวกันผักไผ่ - เด็กขวัญเสียจนนอนขวัญร้าย - เกษตรกรฝนขวายสร้างขวายกันน้ำไว้ใช้ - เดชาบันเลงเพลงโดยไม่ต้องมีโน้ต - มินาไม่บรรเทิงเลยเพราะต้องทำงานอย่างขมกเขม้น	
เฉลย คำที่แก้ไขแล้วจะมีการเขียนใหม่ ดังนี้ จิกผัก, ขวกไขว่ ฝันร้าย, ขวนขวาย สร้างฝาย, บรรเลง โน้ต, บันเทิง, ขมกเขม้น	
เกณฑ์ตัดสิน	แก้ไขถูกต้องอย่างน้อย 8 ใน 10 คำ ผู้แก้ไขได้น้อยกว่า 8 ถือว่ามีข้อบกพร่อง

* พิจารณาพฤติกรรมการใช้ภาษาในระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้
การสอน เช่น บันทึกตารางการใช้คำพื้นฐาน ครูบันทึกผลโดยการ
ทำเครื่องหมาย

○ หมายถึง เขียนสะกดถูก

□ หมายถึง อ่านออกเสียงถูกต้อง

△ หมายถึง เข้าใจความหมาย

บันทึกการใช้คำของ
จช. เตชะ ทองดี

○ □ △ กลั๊กลุ่ม	□ △ กรรเจียก	□ △ ขว้าง
○ □ ดกหัด	□ จ่านราช	□ ตาดิตตาดวง
△ บุตลิก	○ มวกต	○ △ สังวร

* สังเกตข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาไทยจาก

- การทำแบบฝึกหัด/การบ้าน
- การพูด - อ่าน - เขียนในห้องเรียน
- ผลการตอบคำถาม หรือผลการวัดผลประเมินผล
ในช่วงเวลาต่าง ๆ ในการศึกษา

ผลที่ได้รับจากการทำกิจกรรมขั้นนี้

- ได้รายชื่อนักเรียนที่มีความบกพร่องในการเรียนภาษาไทย (เน้นการอ่านการเขียน)
- จัดทำแฟ้มบันทึกข้อมูลแยกเป็นรายบุคคล
- มีข้อมูลในส่วนแรกของแฟ้ม ชี้แนะว่านักเรียนมีความบกพร่องในการเรียนภาษาไทยอย่างไร

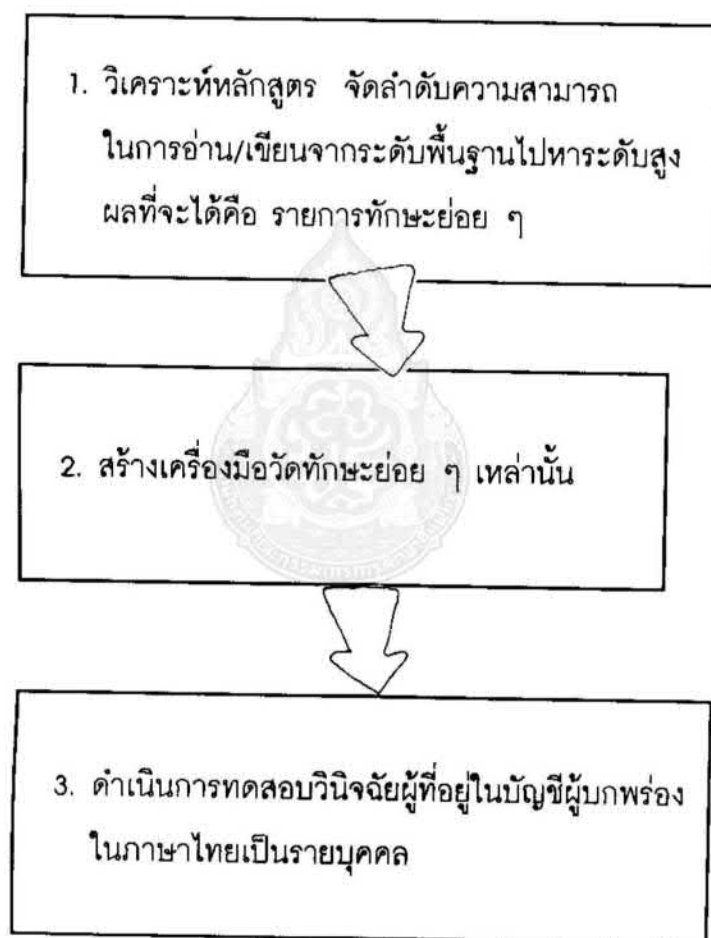
อะไรเป็นสมมุติฐานของอาการนี้

ขั้นที่ 2 วินิจฉัยสาเหตุของปัญหาและหาจุดที่จะพัฒนา

- * การพัฒนาผู้เรียนเพื่อแก้ไขสภาพความบกพร่องในการเรียนภาษาไทยจะคล้ายคลึงกับการที่แพทย์วางแผนบำบัดรักษาผู้ที่ถูกระบุว่า เจ็บป่วย นั่นคือ ต้องวินิจฉัยสาเหตุของปัญหา
- * อาจมีหลายสาเหตุที่ทำให้เดชาหรือมาลีอ่านไม่คล่อง เขียนไม่เก่งแล้วถูกระบุว่าเป็นผู้ด้อยในภาษาไทย เช่น
  - สาเหตุจากความล้มเหลวของการเรียนภาษาไทยตั้งแต่ชั้นต้นๆ ที่เขาไม่ได้เรียนรู้ได้ครบถ้วนตามหลักสูตร
  - สาเหตุจากการขาดแรงจูงใจในการเรียน ขาดเรียนบ่อย อันเนื่องมาจากความจำเป็นของครอบครัวหรือปัญหาสุขภาพ
  - และมีความเป็นไปได้ที่นักเรียนบางคนอาจเรียนรู้ได้ช้ากว่าเพื่อนๆ
- ⊗ สาเหตุที่แท้จริง คือ ลักษณะเฉพาะของข้อบกพร่องที่เป็นส่วนย่อยๆ ของความสามารถในการเขียนและการอ่าน ซึ่งเป็นสาเหตุที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ การด้อยความสามารถในภาษาไทยซึ่งเป็นสาเหตุที่แก้ไขได้ และเมื่อแก้ไขแล้วจะช่วยลดความบกพร่องทางภาษาไทยได้

วิธีการวินิจฉัยหาลักษณะเฉพาะของความบกพร่องทำได้โดย

ตัวอย่างการวิเคราะห์ที่ได้ทักษะย่อยๆ เพื่อการสร้างเครื่องมือวัดเพื่อ
วินิจฉัยหาทักษะที่ผู้เรียนมีความบกพร่อง เรียงลำดับจากพื้นฐาน
ไปหาระดับสูง

ตัวอย่างการวัด

1. วัดเพื่อวินิจฉัยความสามารถในการสะกดคำและการเข้าใจ

ความหมาย

ให้นักเรียนเขียนตามคำบอกและให้บอกความหมายของคำที่กำหนด

- * เส้นทแยง-ปลาหมึก
- * ใช้สบู-ทำความสะอาด ได้สะดวกเกิดความสบาย
- * ได้รับก๊าซพิษอาจทำให้กันแสงในภาคอีสาน
- * ผู้พิพากษาชั้นบัลลังก์ โจทก์ก็มาพร้อมกับจำเลย
- * ตั้งคำถามเหมือนโจทย์เลขเป็นที่โจษจันถึงกรณีเช็คแดง
- * คนไม่อ้วนเป็นอาการรพณ์ของการไม่กินช็อกโกแลต ชีวิตจะผาสุกมากๆ

2. วัดเพื่อวินิจฉัยความสามารถในการอ่านออกเสียงได้ถูกต้องและเข้าใจความหมาย

มะลิรีเรียนลัด
 รุกเร้าเล่าโลมเลี้ยว
 โรงเลื่อยปิดเรื่อยไป
 ลาดยางข้างล่าช้า
 กระตึงกริ่งโกร่ง
 คว้าวานแกว่งไกว
 ขว้างเขวี้ยงเพรียงพลั่ว
 เปลาปลิขวัคไขว่

เพียรเร่งรัดจนหน้าเขียว
 มือลูบไล่ไร้กิริยา
 สิ่งผิดไทยได้ราดหน้า
 จนรกราดองลาไป
 เกลือกกลัวเสือโคร่ง
 กลืนกล้าคลาไคล
 ครอกแครกครวญคราง

3. วัดเพื่อวินิจฉัยความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ

ตัวอย่างที่ 1 : อ่านข้อความและตอบคำถาม

อาคารที่ก่อสร้างจำนวนหลาย ๆ ชั้น จะให้ความมั่นใจแก่ผู้ใช้อาคาร มิใช่รูปแบบสวยงามโดดเด่นวัสดุก่อสร้างมีคุณภาพ ฝีมือผู้สร้างเน้นที่เชื่อถือได้เท่านั้น ถ้าชั้นดินเหลวในชั้นดินลึก ๆ ดึกที่มีคุณภาพแข็งแรงก็ถมได้เช่นกัน

1) ข้อความนี้เป็นข้อความลักษณะใด

1. ข่าว
2. สารคดี
3. ประกาศ
4. จดหมาย

2) ตามข้อความนี้จะไรควรเกิดขึ้นก่อน

1. การเลือกพื้นดินก่อสร้าง
2. การกำหนดชั้นของอาคาร
3. การเลือกแบบอาคาร
4. การติดต่อกับผู้ก่อสร้าง

3) ข้อความนี้เน้นความสำคัญเรื่องใดเป็นพิเศษ

1. ความปลอดภัยของผู้ใช้อาคาร
2. ประโยชน์ใช้สอยของอาคาร
3. การออกแบบอาคาร
4. การเลือกทำเลที่ก่อสร้าง

4) ในการก่อสร้างอาคาร สิ่งที่จะให้ความมั่นใจได้ขึ้นอยู่กับสิ่งใดมากที่สุด

1. จำนวนชั้นไม่มาก
2. แบบสวย วัสดุดี
3. ช่างฝีมือดี
4. เลือกทำเลที่ก่อสร้างดี
- 5) ข้อใดสรุปได้ดีที่สุด
  1. ตึกไหนๆ ก็พังถล่มได้ทั้งนั้น
  2. ไม่มีใครป้องกันการถล่มของอาคารได้
  3. ควรหลีกเลี่ยงการสร้างอาคารสูง
  4. ในการสร้างอาคารควรพิจารณาให้รอบคอบ

ตัวอย่างที่ 2 อ่านข้อความแล้วพูดหรือเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจ

วัตถุประสงค์ : เพื่อวินิจฉัยความสามารถต่อไปนี้

- * จับใจความได้ตรงประเด็น
- * จับใจความได้ครบถ้วน
- * ลำดับเรื่องถูกต้อง
- * ใช้ภาษาสื่อความหมายได้

คำสั่ง อ่านแล้วให้เล่าเรื่องโดยการพูดหรือการเขียนก็ได้

หัวใจนี้มีดวงเดียว

โรคหลอดเลือดหัวใจตีบ คืออะไร? (2)

โรคหลอดเลือดหัวใจตีบคือ โรคของผนังหลอดเลือดหัวใจที่เกิดการหนาตัวในบางส่วน หรือโดยรอบผนังหลอดเลือด ทำให้ภายในหลอดเลือดตีบแคบลง มีผลให้กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด แพทย์บางท่านเรียกโรคนี้ว่า โรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด หรือโรคหัวใจขาดเลือด

โรคหลอดเลือดหัวใจตีบเกิดขึ้นได้อย่างไร หลอดเลือดหัวใจตีบส่วนใหญ่กว่า 90% มีสาเหตุมาจากผนังหลอดเลือดหนาแข็งตัว วงการแพทย์พบว่า มีปัจจัยหลายอย่างมาเกี่ยวข้องทำให้ผนังหลอดเลือดหนาตัว แพทย์เรียกว่า “ปัจจัยเสี่ยง” หมายความว่า บุคคลใดมีปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ผนังหลอดเลือดจะหนาแข็งตัวเร็วกว่าหรือมากกว่าผู้ไม่มีปัจจัยเสี่ยง ซึ่งสิ่งที่เสี่ยงสำคัญๆ ได้แก่ ไขมันสูงในกระแสเลือด (โดยเฉพาะคอเลสเตอรอล) การสูบบุหรี่ โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน กรณพันธุ์ เพศชาย อายุมาก รวมไปถึงความเครียด ทำงานนั่งโต๊ะ ไม่ออกกำลังกาย อ้วน ในแง่พยาธิสภาพของผนังหลอดเลือดที่หนาแข็งตัว แพทย์พบว่าภายในประกอบด้วยสารไขมัน (คอเลสเตอรอล) เป็นส่วนใหญ่

ผู้มีปัจจัยเสี่ยงต่างๆ มักมีการหนาแข็งตัวของผนังหลอดเลือด และมีแนวโน้มหนาตัวมากขึ้นเรื่อยๆ ทุนเข้าไปภายในท่อหลอดเลือด ส่วนใหญ่จะใช้เวลาหลายปี จนมีขนาดใหญ่และอุดตันการไหลของเลือด ทำให้กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด แต่ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่ไม่มีปัจจัยเสี่ยงก็อาจเกิดโรคได้แม้โอกาสน้อยกว่า ทุกคนจึงไม่ควรประมาท ต้องรู้จักและจำปัจจัยเสี่ยงต่างๆ นี้ไว้ให้ดี

4. วัดเพื่อวินิจฉัยความสามารถกับการเขียน

วัตถุประสงค์ : เพื่อวินิจฉัยว่านักเรียนจะมีความบกพร่องในด้านใด
ด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่

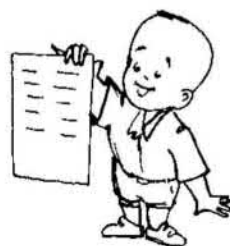

1. การใช้คำในลักษณะสะกดถูก ตรงความหมาย
2. การเขียนประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา
3. การลำดับเรื่อง
4. การเสนอข้อมูล เหตุผล หลักการ ประกอบ
การเขียน
5. การนำเสนอสาระสำคัญสื่อความหมายได้ตรง
ความมุ่งหมายของการเขียน

ตัวอย่าง ให้นักเรียนเขียนความเรียงเรื่อง “ความฝันที่อยากให้เป็นจริง”
ความยาวไม่เกิน 20 บรรทัด

เครื่องมือวินิจฉัยการเขียน กำหนดหัวข้อเรื่อง ภาพ เหตุการณ์
ให้นักเรียนเขียนความเรียงสั้นๆ

ตัวอย่าง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นจากข่าวเหตุการณ์ต่อไปนี้

ตัวอย่างภาพ เมื่อนักเรียนพิจารณาภาพนี้แล้ว นักเรียนคิดถึงอะไร
อย่างไร ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น ตาม
จินตนาการของตนเอง

ผลที่ควรได้รับการวินิจฉัยสาเหตุข้อบกพร่อง

* ได้ข้อมูลที่แสดงลักษณะเฉพาะของข้อบกพร่องทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ชื่อ	ข้อบกพร่องเฉพาะ					
	ผสมคำ	ตัวสะกด	วรรณยุกต์	อ่านควบล้ำ	เขียนประโยค	เขียนความเรียง
ราวี สืบเสาะ	✓	✓	✓	×	×	✓
มาลี เขียวสวย	✓	×	✓	×	×	×

อาจทำบัญชีข้อบกพร่องที่มีช่อง “ข้อบกพร่องเฉพาะ” ไม่จำกัดจำนวนช่องในลักษณะคล้ายบัญชีเรียกชื่อที่มีชื่อนักเรียนคงเดิม แต่มีช่องตารางหลายแผ่น ประโยชน์ของการบันทึกเป็นตาราง กลุ่มผู้มีข้อบกพร่องทางภาษาไทยจะเป็นที่มาของการจัดทำแฟ้มประวัติเป็นรายบุคคล และมีประโยชน์ต่อการนำนักเรียนที่มีข้อบกพร่องเหมือนกัน ลักษณะเดียวกันมารวมเป็นกลุ่มเดียวกัน เพื่อการพัฒนาช่วยเหลือ

- * การบันทึกข้อมูลเป็นรายบุคคลมีลักษณะเหมือนทะเบียนประวัติ
ตรวจโรคของแพทย์จะมีลักษณะเหมือนแฟ้มประวัติที่ใช้
ประโยชน์ในการติดตามช่วยเหลือดังตัวอย่าง

แฟ้มรายบุคคล

ชื่อ วินัย ทองคำ ชั้น ม.1

ผลการวินิจฉัยและการพัฒนา วิชา ภาษาไทย		
ลักษณะข้อบกพร่อง	การดำเนินการพัฒนา	ผลที่เกิดขึ้น
“อ่านและเขียนคำได้ใน วงจำกัด” (ประเมิน เมื่อ 8 มิ.ย. 2538)	1. ชุดแบบฝึกหัดผสมคำ (เริ่ม 12 มิ.ย. 2538 ถึง 30 มิ.ย.2538)	อ่านและเขียนผสมคำ ได้ถูกต้องผ่านเกณฑ์ 80% (ประเมินเมื่อ 3 ก.ค.38)
	2. ชุดสร้างประโยค (เริ่ม..... ถึง.....)	ผลการประเมิน..... ..... (ประเมินเมื่อ.....)
“อ่านจับใจความยังไม่ ได้”	....	....

จะแก้ไขกันอย่างไรดี

ขั้นที่ 3 พัฒนาแนวทางเพื่อวางแผนแก้ปัญหา กระบวนการวางแผนแก้ปัญหา

- * ระบุลักษณะความบกพร่องเป็นจุดที่จะพัฒนา
- * กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
- * แสวงหาทางเลือกในเทคนิควิธีการช่วยเหลือผู้เรียน
- * พัฒนาระบวนการเรียนรู้เพื่อสนองจุดประสงค์
- * สร้างแบบวัดผลประเมินผลเพื่อตรวจสอบการบรรลุจุดประสงค์

ตัวอย่าง

ระบุลักษณะความบกพร่อง

ลักษณะความบกพร่อง : ขาดความสามารถในการอ่าน และเขียนคำ
พื้นฐาน

จุดประสงค์การเรียนรู้ : เมื่อกำหนดคำพื้นฐานตามหลักสูตรให้ นักเรียน
สามารถอ่านและเขียนได้ถูกต้องร้อยละ 80
ของคำที่กำหนดให้

- * เขียนประสมพยัญชนะ สระ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ได้ถูกต้อง
- * อ่านออกเสียงได้ถูกต้อง
- * เข้าใจความหมายโดยการนำไปใช้ในการเขียนและพูดได้ถูกต้องตามเนื้อหาใจความของสิ่งที่พูดและเขียน (บริบท)

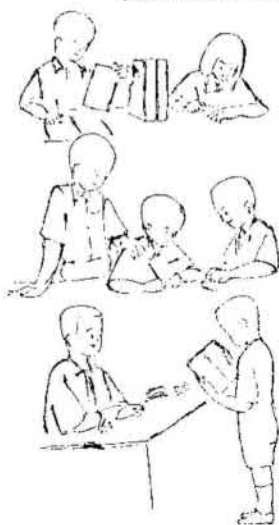
ทางเลือกด้านเทคนิควิธีการช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง : มีหลายวิธี เช่น

- ชุดแบบฝึกหัดประสมคำ
- ชุดแบบฝึกหัดการอ่านคำ
- ชุดแบบฝึกหัดการใช้คำ

พัฒนากระบวนการเรียนรู้

สร้างแผนจัดการเรียนการสอนรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มของนักเรียนที่มีปัญหาข้อบกพร่องเดียวกัน ในลักษณะเป็นกิจกรรมนอกเวลาเรียน

ใช้เทคนิคกระบวนการเรียนรู้

- * เรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้สื่อบทเรียนสำเร็จรูปหรือชุดแบบฝึกด้วยตนเอง
- * เรียนรู้เป็นกลุ่มโดยใช้เพื่อนที่มีผลการเรียนดีช่วยเหลือ
- * เรียนรู้เป็นกลุ่มโดยครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบอิสระ

สร้างแบบวัดประเมินผล

ใช้แบบประเมินประเภทเติมคำลงในช่องว่าง (CLOZE TEST) โดยนำข้อเขียนหรือบทความที่มีคำ ประโยค และเนื้อหาสอดคล้องกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน แบบประเมินที่ดีควรใช้ลักษณะเว้นช่องว่างใน 2 ประโยค เว้น 1 ประโยค เช่น

“กาเป็นสัตว์ที่ระแวงหวาด.....อันตรายเสมอ กาเป็นสัตว์กล้าสู้และโหดร้าย กามีหลาย.....มีรูปร่างและขนาดต่างๆ กัน กาชอบอยู่ด้วยกันเป็นฝูง เมื่อมี.....กาจะช่วยกันต่อสู้ซึ่งผิดกับนกอื่นๆ ปัจจุบันกาเป็นนกที่หายาก เราไม่ควรฆ่ามัน เพราะจะทำให้กา.....พันธุ์ในไม่ช้า”

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพัฒนาความสามารถภาษาไทย

- การใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก
- การสอนสะกดคำโดยใช้เกม
- การใช้บทเพลงประกอบการสอนอ่านและเขียน
- การใช้หนังสืออ่านประเภทหนังสือการ์ตูน
- การใช้อุปกรณ์บัตรคำแบบร้องผึ้ง
- การจัดการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
- การสอนโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- การใช้ชุดฝึกการอ่านออกเสียง
- การใช้กิจกรรมทายปัญหา
- การใช้แบบฝึกการอ่านแล้วตอบคำถาม

- การใช้พื้นที่หนังสือฝึกการอ่านและเขียน
- การใช้แบบฝึกที่มีภาพแล้วให้เขียนเติมคำพูดในภาพ
- การใช้แบบฝึกอ่านในใจ
- การใช้แบบฝึกการอ่าน แล้วให้พูดจับใจความ

ข้อสังเกต

1. ถ้าผู้เรียนมีความบกพร่องหลายด้าน ท่านจะต้องมีแผนการเรียนการสอนหลายแผนตามข้อบกพร่อง
2. ถ้าผู้เรียนมีความบกพร่องหลายด้าน ควรจัดลำดับแผนตอบสนองข้อบกพร่องด้านพื้นฐานก่อนจัดแผนพัฒนาความสามารถที่มีระดับสูงขึ้น
3. แต่ละแผนอาจจัดกิจกรรมวิธีแก้ปัญหาหลายวิธีผสมกัน

ไหน...ลองดูซิ

ขั้นที่ 4 ลงมือปฏิบัติตามแผน

เมื่อท่านออกแบบ กำหนดแผนการจัดกระบวนการช่วยเหลือผู้เรียนได้ตรงตามข้อบกพร่องแต่ละด้านแล้ว ขั้นนี้จะง่ายต่อการปฏิบัติเพราะเพียงดำเนินการตามแบบแผนกระบวนการที่จัดเตรียมไว้เท่านั้น

กระบวนการปฏิบัติตามแผน

* ประเมินความสามารถเฉพาะด้านที่บกพร่องนั้นเป็นข้อมูลก่อนลงมือสอน (Pre-Test) ซึ่งอาจใช้ข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 2 ก็ได้ เช่น อ่านคำควบคล้ำได้ถูกต้องเพียง 2 คำจากคำที่กำหนด 10 คำ หรือมีความสามารถ ร้อยละ 20

* จูงใจนักเรียนให้สนใจพอใจต่อการจะได้แก้ข้อบกพร่องให้เป็นคนเก่งให้เกิดความมุ่งมั่นเพียรพยายามโดยการให้กำลังใจของครู

* จัดกิจกรรมตามแผนที่ออกแบบไว้ และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เมื่อพบว่าวิธีการใดไม่เหมาะสม เช่น ง่ายไป ยากไป ไม่ตรงความสนใจของนักเรียนก็รีบปรับปรุงทันที ถ้าเวลาน้อยไปก็พยายามให้เวลาการฝึกเพิ่มขึ้นจนกว่าจะสัมฤทธิ์ผล

* ข้อสำคัญต้องให้นักเรียนปฏิบัติอย่างมีความสุข มีความพอใจ ชื่นชมในสิ่งที่ตนกำลังเพียรพยายาม ซึ่งความชื่นชมของนักเรียนจะมาจากการทำได้สำเร็จ การได้รับการเสริมแรงชมเชยจากครูและเพื่อน

ดีขึ้นไหม ?

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการปฏิบัติ

- * ความมุ่งหมายของขั้นนี้ คือ การทราบผลการแก้ปัญหาให้นักเรียนค้นความบกพร่อง
- * เป็นการนำเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่สร้างไว้ในชั้นวางแผนแก้ปัญหามาทำการวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- * การตัดสินผลนิยมใช้เกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ที่แสดงถึงการมีความสามารถจริง (Mastery) ซึ่งมักใช้เกณฑ์ผ่านร้อยละ 80

ตัวอย่างเช่น

เดชา มีข้อบกพร่องทางการใช้คำ เพราะจากการประเมินก่อนสอน ซึ่งได้กำหนดคำพื้นฐานให้ 10 คำ เดชาสะกดถูกอ่านออกเสียงถูก เข้าใจความหมายเพียง 2 คำ หรือผ่านเพียงร้อยละ 20

ภายหลังการช่วยเหลือผ่านทางกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว เมื่อประเมินหลังสอน (Post-Test) กำหนดค่าพื้นฐานให้ 10 ค่าเดชาควรสะกดถูก อ่านออกเสียงถูก เข้าใจความหมายได้อย่างน้อย 8 คำหรือผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จึงจะถือว่าประสบความสำเร็จ

การให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จเป็นสิ่งที่ควรทำเพื่อให้บังเกิดความภูมิใจในตนเอง

สังวรคำนี้

- * กระบวนการเรียนรู้ใดประสบความสำเร็จแม้กับผู้เรียนเพียง 1 คน ก็ถือว่ามีความคุ้มค่าควรแก่การบันทึกไว้เป็นผลงานทางวิชาการ และเผยแพร่ให้ผู้อื่นทราบ
- * กระบวนการเรียนรู้ใดเมื่อดำเนินการครบถ้วนแล้วไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ก็น่าจะนำกระบวนการนั้นมาปรับปรุงวิธีการให้ดีขึ้น และนำมาใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีข้อบกพร่องต่อไปจนกว่าจะประสบความสำเร็จ
- * มีหลายครั้งที่อาจจะต้องนำทางเลือกอื่น วิธีการอื่นมาเสริมวิธีการเดิมเพื่อเร่งเร้าให้มีโอกาสประสบความสำเร็จได้สูงและรวดเร็ว

ดีใจด้วยที่นักเรียนเก่งแล้ว

ขั้นที่ 6 สรุปผล

ถ้าเปรียบเทียบหน้าที่ครูที่ช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาข้อบกพร่องในการเรียนก็เหมือนหน้าที่แพทย์ที่ช่วยบำบัดรักษาคนไข้ ความภูมิใจของครูคือการที่นักเรียนมีความสามารถทางการใช้ภาษา เช่น การอ่านออกเขียนได้ ได้ครบถ้วนเหมาะสมตามสภาพที่ควรจะเป็นของผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน

การประเมินว่านักเรียนสมควรได้รับคำชมเชยว่าเก่งแล้ว อาจทำได้หลายประการ

- * ประเมินผลการเรียนการสอนในบทเรียนต่างๆ ตามปกติร่วมกับนักเรียนทั้งชั้น ซึ่งไม่ปรากฏว่านักเรียนที่เคยมีข้อบกพร่องได้แสดงความด้อยในผลการเรียนรู้ต่างไปจากนักเรียนปกติทั่วไปแต่อย่างใด
- * พิจารณาพฤติกรรมการใช้ภาษาและผลงานทางการใช้ภาษาของนักเรียนเหล่านี้ไม่พบข้อบกพร่องเดิมปรากฏอยู่อีกต่อไป
- * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เคยด้อยทางภาษาไทยเหล่านี้ มีระดับผลการเรียนสูง ผ่านเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรเป็นที่น่าพอใจทุกประการ

ปิดท้าย

วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดการเรียนการสอนคือ พยายามช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามความมุ่งหวังของหลักสูตรทุกคน

นักเรียนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความสามารถ คุณสมบัติส่วนตัว ภูมิหลัง และสภาพแวดล้อม จึงเกิดการเรียนรู้ได้ไม่เท่ากัน ถ้าครูสอนโดยใช้วิธีหนึ่งวิธีใดกับนักเรียนทั้งชั้น

ถ้าครูพยายามศึกษาสภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล พยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน ผ่านทางสื่อของจริง เหตุการณ์จริง แล้วค่อยใช้สื่อเป็นภาพและตามด้วยสัญลักษณ์ ให้โอกาสฝึกปฏิบัติมากขึ้นตามสภาพของแต่ละบุคคล ติดตามด้วยการประเมินตรวจสอบบ่อยๆ เพื่อให้ค้นพบผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องทางการเรียนทันทั่วทั้งที่ และมีวิธีการช่วยเหลือแก้ไข ข้อบกพร่องที่เหมาะสมทันเวลา ก็จะช่วยลดปัญหาที่สะสมค้างคั่งจนส่งผลให้เกิดปัญหาด้อยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในบั้นปลาย

สิ่งที่เป็นการระแต่ท้าทายวิชาชีพครูคือ ความพยายามศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยในด้านเทคนิค วิธีสอน นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีผู้เคยคิดเคยทดลองใช้ รวมถึงการคิดริเริ่ม ทดลองสร้างสรรค์ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ก็จะช่วยเพิ่มพูนคุณภาพของการจัดการศึกษา และเป็นครูผู้ประสบความสำเร็จในผลงานของตน ควรต่อการยกย่องเชิดชูเกียรติตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

วิชาการ, กรม. **กลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับประถมศึกษา เล่ม 1.**
เอกสารลำดับที่ 2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรม, 414 หน้า, พ.ศ.2538.

วิชาการ, กรม. **กลุ่มวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**
เอกสารลำดับที่ 5 โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรม, 232 หน้า, พ.ศ.2538.

วิชาการ, กรม. **แบบฝึกออกเสียงเพื่อแก้ข้อบกพร่องในการออกเสียง**
ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา, 66 หน้า, พ.ศ.2537.

วิจัยทางการศึกษา, กอง. **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการ**
สอนกลุ่มทักษะภาษาไทย ระดับประถมศึกษา. เอกสาร
รายงานการวิจัยทางการศึกษา ลำดับที่ 186/2538, 147 หน้า,
พ.ศ.2538.

วิจัยทางการศึกษา, กอง. **การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน**
กลุ่มทักษะของครูดีเด่นระดับจังหวัดในโรงเรียนประถมศึกษา.
75 หน้า, พ.ศ.2537

วิจัยทางการศึกษา, กอง. **นวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษา.** 28 หน้า, พ.ศ. 2535

วิจัยทางการศึกษา, กอง. **การวิจัยเชิงพัฒนาระดับโรงเรียน.** 17 หน้า,
พ.ศ.2535.

ทดสอบทางการศึกษา, สำนักงาน. **คู่มือการพัฒนาแบบทดสอบวินิจัย
ข้อบกพร่องการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6.**
96 หน้า, พ.ศ.2538

ทดสอบทางการศึกษา, สำนักงาน. **การสอนซ่อมเสริม เอกสารลำดับที่
1/2537** 29 หน้า, พ.ศ.2537.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ (นางกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

รองอธิบดีกรมวิชาการ (นายสมาน ชาติยานนท์)

คณะทำงาน

รองอธิบดีกรมวิชาการ (นายสงบ ลักษณะ)

ประธาน

นายประสาท สอ้านวงศ์

รองประธาน

นางอรนุช ชีรทีป

รองประธาน

นางพันธุณี วิทคโต

นายประสพ จันทเขต

นายอรรณ ชูทัพ

นางสาววิณา อัครธรรม

นายศักดิ์สิน ช่องดารากุล

นายมานิต การเนตร

นางวรรณนา ช่องดารากุล

นางสาวศรินทร เศรษฐการุณย์

นางสาวไพรวัลย์ พิทักษ์สาธิต

คณะทำงานและเลขานุการ

นางศรีอุไร วรโสม

คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เขียน

นายสงบ ลักษณะ

คณะบรรณาธิการกิจ

นายประสาธ สอ้านวงศ์

นางอรนุช อีรทีป

นางสาวไพรวัลย์ พิทักษ์สาส์

นางสาววีณา อัครธรรม

นางวรรณนา ช่องดารากุล

ผู้ออกแบบรูปเล่มและวาดภาพประกอบ

นายอนุรักษ วงศ์ใหญ่

ผู้พิมพ์ต้นฉบับ

นางปนัดดา แก้วกุล

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา 2540

314/316 ปากซอยบ้านนาคร ถนนบำรุงเมือง ป้อมปราบ กรุงเทพฯ 10100
นายปกรณ์ ดันสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. 2233351, 2235548

